

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju so
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijansko
ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Praktične misli po romanju katol. Slovenov v Rim.

(Dalje.)

Misijon za zedinjevanje razkolnih Bolgarov, ustanovljen po prejšnjem papežu Piju IX, imamo v Odrinu (Adrianopolju), kjer delujejo misijonarji iz reda vstajenja N. G. I. K., kateri red ima svoj začetek po Slovenih Poljaki, ter je dozdej prva cerkvena kongregacija, ktera zamore po pravilih od apostol. Sedeža potrjen h, obsegati vse obrede v katol. cerkvi navadne, toraj skup vsaj 12, katerih 3 že zdaj ima: latinskega, bolgarskega in armenskega. Ta misijon obeta dober sad, ker Bolgari so delavno in marljivo, umno ter ukaželjno ljudstvo, precej podobni Slovencem, v mars čem še celó bolji; in kar je ravno pri njih, Rusih in Rumunih kaj posebnega in nenavadnega, ne črté katolikov, kakor Grci in Srbi, katerim je vsakdanji pregovor: Volim biti pas, nego li šokac. (Rajše sem pes, kakor pa katolik) Toliko o gmotni podpori, treba še nekoliko besedi o duševni.

V svojem 800 letnem ločenju od Rima so se razkolniki že tako globoko pogrezni v svojo nesrečo, da se sami, ako bi imeli tudi dobro voljo, nikakor ne morejo iz nje vzdigniti, ker sami ne morejo spoznati svoje zmote kar pa je za popravo in zboljšanje bistveno in naj potrebniše. Prosti narod je brez podučanja v veri, ter posebno med turki živeči tudi turške svetce štujajo in časte, se jim zavetvajo ter obljube delajo pa tudi voštenice in sveče prižgajo, kar so mi misijonarji v

Odrinu iz svoje skušnje dopovedovali in pričali, da so pa zedinjeni naenkrat vse te stare razvade opustili. Tako zvani omikani so v besedi in vedenju resnično po francosko olikani, ali ne pa v srcu, ter so pogosto brez vse vere. Mladi Rumuni, Srbi, Bolgari kakor tudi Turki radi iščejo oblike na Francoskem, kjer se pa ogibljejo katolikov, toraj padajo med nevernike, kakoršni potem večidel tudi sami postajajo, kar pogovori ž njimi do cela spričujejo. Kdo toraj izmed ljudstva se meni za pravo vero?

Pope po turških zemljah sem že popred popisal, ter smem brez vse preterave trditi, da so izmed naših kmetov marsikteri pravi doktorji proti njim. In kakovo učenost hočejo imeti ti neuki siromaki, ker po obilnih svedocih so še ruski popovi presneto malo podučeni, da jih olikani Rusi sami prezirajo zaradi nevednosti, ter se nikakor ne morejo dosti čuditi katoliškimi, zlasti latinskimi duhovnom zaradi njihove vsesplošnje učenosti. Kako bo toraj nevedni pop resnično vero iskal? Vladike (škofje) jemlje se pri razkolnikih sploh iz samostanov, v katerih pa se ne nahaja še senca učenosti latinskih mnihov. Razkolniški kaludjer (mnh) se ostro posti, vsaki dan na stote križev dela in se priklanja ter še druge stvari uganja; o učenosti, o podučevanju sebe ali drugih ni kmalo kaj čuti: toraj te osebe ne morejo biti tako učene.

Pri vsem tem se pa o volitvi vladik ne gleda ravno na učenost, ampak po turških zemljah prav posebno na ponujano zlato, in prav zato je bilo malo carigrayskih patriarhov, da ne bi bili od službe odstavljani, ker so

drugi večo svoto ali težo zlata za njegovo službo ponudili in tudi dali. Nekteri so odstavljani zopet zlata nabrali ali tudi na posodo vzeli, ter svojo službo zopet dobili, dokler jih ni zopet kdo spodrnil; zato so nekteri po dva do 4krat bili odstavljani, pa zopet postavljeni v čast patriarhovo. Š škofi se ni godilo bolje, ter so ti morali od patriarha svoje službe licitirati. Tako Bošnjaci še dobro pamte, da so dobili razkolniki v neko mesto čisto slepega vladiko, kteremu je o raznih cerkvenih opravilih dijakon čital dotične molitve, on pa je, kakor je bilo treba, med tem svoje roke sklepal, povzdigoval ali raztezal itd. Postal je pa slepec vladika zato, ker je imel in tudi dal dosti zlata za svojo škofijo.

Taki vladike gotovo ne iščejo dosti prave vere, ampak polne in nakopičene mere, da si v kratkem nabere z obilnimi obrestmi potrošeno zlato od posvečenih popov, župnikov ter sebi podložnega ljudstva.

Na Ruskem stavi vlada svoje vladike, brez dvojbe samo priljubljene osebe, ktere morajo prej in slej streči in služiti vsim od carja do zadnjega pisarja, toraj samo svojega vladarja po duši spoznavati in slaviti tudi za cerkvenega gosudarja. Je-li mogoče misliti, da bodo taki vladike iskali pravo vero!?

In da bi tudi kdo izmed njih pravo voljo imel resnico iskati, je ne bode lahko našel ker imajo vse cerkveno slovstvo kakih 800 let nazaj prenapolnjeno razkolniškimi kvasom. Kar je Fotij pred seboj našel ugovorov in zabavljic *)

*) In vse te ugovore, celó za izhod sv. Duha tudi iz Sina se Fotij sam ni brigal. Dokler je

Poljaki in Slovanstvo.

„Poljaki! Vaše preródenje je nerazločljivo združeno z osodo Rusije.“

(Car Aleksander I. l. 1818.)

(Dalje.)

K severnim Slovanom, kateri so se ravno zbrali v svetišču gromovladnega bogá, pride iz poludanskih zemelj od bogov njim poslan knez Leh z družino. Najviši duhoven pozdravlja izvoljenca bogov, zaželenega kneza, čegar prihod so naznanjevala ustna izročila severnih Slovanov, zavzemajočih vse zemlje ob Baltiškem morji, po Labi, Visli, Dnepru in Tatrach, ónih Sarmatov, Venedov, Budinov, Navarov, Veltov, Savarov, Besov in drugih plemen, prednikov bodočih pokolenj slovanskih. Najviši duhoven s preroškim duhom risa osodo novega naroda slovanskega — Lehov, kakó močno gospodujejo na zapadu k Labi, v zemljah bodriških, luziških in srbskih in na jug k sami Donavi, potem pa na vshodu z Litvo spojeni k strašili sosedov zapadnih, vshodnih in severnih, sosedov tujih kakor enorodcev. K svajajočim se enoplemcem kliče močni glas od póunoči, da bi oni, deteta enega očeta

naj prenehali se mrziti, marveč bi se raje združili v grožnjo vsemu svetu:

Cžzego jednego ojca dzieci się klóciócie?
Złózcio ci s sobą a świat roztróciócie!
(Zakaj enega očeta deca se mrzíte?
Združíte se (vkup) in svet razderíte!)

Vendar peklenske moči so vlagale v narod Lehov zarodke slabosti in padca. Razmehkuženi in skaženi potomci velikanov pozablajo na slavo očetov, tolažeči se, da „najbrezskrbnejši se na svojem neredu stoji“, oni se podé za tujino in v svoji ošabnosti videvajo le v sebi domovino, hoté imeti samo prava in ne hote poznati nobenih dolžnostij in občinstvo mora pred nje poklekovati. Poljska upada . . . To je prerokba umrlega duhovnika; cela priroda se vrti pred strašnimi vihrami poslanimi od neba se dotikajočih Tater. Pridšedši Leh kliče k razsrjenim bogom za milosrdje in pravi narodu, da ni tuji prišlec niti v tuji zemlji, da se druží tu sč svojimi brati; vsi smo kost iz kosti očetov naših in tvorimo eden rod, ter se povsod oddihavamo z enim dihom; gnezdo naše je tako staro kakor morje in reke, katerim smo dali imena pred vekí:

Nie obeym ja przybyszem ani w obcej ziemi,
Lózcę z wami bracia tu mojemi;
Kosć z kosci ójców naszym rod jeden skladamy,

I jednim vszedzie duchem oddychamy.

Gniazdo nasze tak stare jak morsa i szeki,
Którym imiona daliśmy przed wieki,
(Nisem prišel kot tujec, tud' ne v tuji zemlji,
Ločim se z vami, bratje, tii svojími;
Kost s kosti oóetov rod eden skladamo,
In z enim povsod dihom se oddihavamo,
Gnezdo naše je tak staro kot morja in reke,
Katerim imena dali smo pred vekí.)

Razpravlja pa Leh, kako so naši pradedi, Sarmati-Veneti, izšli iz Azije, ter se naselili ob Jadranskem morji, v zemlji venetski in ilirski; drugi potomci Assarmatovi pak so zavzeli zemlje póunočne, govoreči da čednost je njih živeli in rokodelstvo slava. Ilirski Slovani so se bojevali z Rimljani in Makedonci, pa bili so pokorjeni od svetovladnega Rima. Toda Rim je padel pod ranami severnih Slovanov, k katerim sedaj, vsled volje bogov slovanskega rodú, pride Leh iz poludnevne Slovanske, pustivši tam mlajšega brata Čeha. A severni Slovani z radostjo pozdravljajo novega kneza, k čegar besedam je burja utihnila in kličejo nanj: „Naj iz tega dogodka se učé bodočih vnukov tvojih narodi zaupati bogovom in ne odpirati srca obupnosti, bojevati se s peklom in gromovladniku tudi grom izpuliti!“

Pesem „Sejm Wislicki“ (deželni zbor Vi-

zoper papežstvo, ali posamesne papeže, vse je pobral, ter jim še nove svoje dodal; za njim pa so glavarji razkola vsak vek že ktere nove (dosti čisto brezumnih) skovali ter prvotne pomnožili in svetu izročili. Kdor bi toraj zares hotel zvedeti resnico, moral bi jo iskati pri cerkvenih očetih grških, (latinski so jim vsi skup sumljivi); ali kje se bo našel med razkolniki o navedenih okolnostih tak učenjak! Toraj jim morajo latinci pot nakrčiti in ogladiti, pa utipno dokazati njihovo pomoto. In kdo ima večjo dolžnost za ta posel, kakor ravno bratje pravoverni Slovenci? Pač je žalostno, da se je to polje dozdej malo obdelovalo, in med nekimi delalci razum jezuitov ni najti skor nobenega Slovena. Zato morajo pa le-t začeti zdaj posebno marljivo delati, da najpred poplačajo veliki svoj dolg, potem pa si še površ kaj zaslug nabere. (Konec sledi.)

Nemški strelci v Monakovem.

Šest tisoč nemških strelcev je zbranih v Monakovem, med njimi tudi en par stotin avstrijskih Nemcev. Čudno pa je to, kako so se Bavarci in Avstrijanci pozdravili. Bavarci so namreč naše Nemce posebno živahno pozdravili, ker so pruske komande že siti in bi se radi z avstrijsko pomočjo odtrgali od Prusije. Ravno narobe pa so šli naši Nemci v Monakovo tarnat, da se jim v Avstriji slabo godi. Toraj so oboji nesrečni in drug drugzega zavidajo! Naše (nemške) strelce vodi dr. Eduard Kopp. Tega moža so se nekteri strelci

namreč upal, da ga bo papež Nikolaj potrdil za carigradskega patriarha, je bil neznano ponižen ter se imenoval prisiljenega, da je sprejel volitev. Kakor je pa videl, da ga je papež čisto zavrgel, ter ni imel več najmanjšega upanja za potrjenje, tedaj je izpustil svoja očitavanja največ čisto brezumnih, vzeti iz različnega obreda, in še izhod sv. Duha iz Sina. Čisto tako je delal kasneje za papeža Joana VIII. Kako malo se je menil za vsa svoja očitavanja, naj bolje to priča, da v zboru l. 879 po papežu nalašč sklicanem za porazumljenje ter mir med obema cerkvama, Fotij ni omenil ne bene svojih navadnih zabavljic zoper Rim, tudi ne izhoda sv. Duha iz Sina.

šlicki) je odlomek z eposa „Slawniejsze czyny Polaków“, v pesni pa „Światynia Sybilli“) pregleduje zgodovino naroda poljskega od najstarejših časov, ko so sinovi Slave ovladovali pol svetá, do vekov, ko je moč Poljske opirala se na Labo, Balto in Dneper, in ko je bilo se nadjati, da se cesarska krona ruska zalesketa na glavi kralja ali kraljeviča poljskega; stem bi bila odstranjena nezaupnost med obema sorodnima narodoma, združenima odtlej z zvezo večnega sóglasja, kateri so, kakor se zdi, da bi se ali vzajemno ljubili, ali vzajemno preganjali.

Toda tú je pričela poljska slava vpadati. Davno nevošljivka slave poljskega naroda, hčer Belcebubova, krvava Zavist, je pravila k očetu: Ti misliš le o mejah svojega pekla in ne vidiš, kako junaško pleme Slovanov ti še svojim orožjem v kratkem izpulji celo zemljo; oni so pograbili Pomorjane, Livone, Litvo in Rusijo, potaknili svoje prapore tudi na Volgi in že stopajo od Črnega morja k Belemu. Ti kateri si prevračal tak močne narode, bodeš li ti trpel te ponosne na svoje dejanja slavorode? Uničil si prednike, uničil pobratime davne, one Lutice, Bodrice in Srbe slavne, predal si je okovom Nemcem in Dancem. O

*) „Światynia Sybilli“ („Svetišče Sibille“), je stavba v vrtovih Pulavskih, zemljišča knezov Czartoryjskih, kjer se je branilo mnogo poljskih starožitnosti in spomenikov.

branili, češ, da je preveč avstrijsk, premalo nemško naroden. Dr. Kopp pa je hotel pokazati, da ga krivično sodijo, zato je spustil iz sebe zaželjeni „schmerzschrei“, ter pravil nemškimi strelcem, da avstrijski Nemci bijejo hud boj za nemško narodnost, nemški jezik, nemško omiko. To moramo naravnost laž imenovati. Mi bi se gotovo ne pečali z nemškim „schützenfestom“, ter privoščimo Nemcem, naj se po svoje in med seboj radujejo, kakor vedó in znajo; pa proti temu moramo oporekati, kar je rekel dr. Kopp javno, in kar bodo drugi strelci iz Avstrije gotovo še v živejših barvah pravili, da se namreč v Avstriji nemštvo zatira, da morajo Nemci trdo braniti svojo narodnost. Zunanjim Nemcem, ki razmer v Avstriji ne poznajo, je lahko vse natvezti, pa grdo je od avstrijskih Nemcev, da svoj politični položaj v Avstriji drugače risajo, kakor je v resnici. Kdo zatira Nemce v pravih njih domovanjih v gorenji in dolnji Avstriji, v Solnogradu, na Tirolskem in gornjem Štajerskem? Ali se jim morda tuj jezik vriva v šole in vrade, ali se jim pošiljajo narodu sovražni vradniki v deželo? Ktera krivica se jim godi? Kdo misli na to, da bi Nemce zatiral? Ali niso ravno narobe Slovani še vedno zatirani, ker se še vedno ponemčujejo po šolah in vradih? Ker je sedanja vlada bolj pravična in ker je Slovanom nekaj pravic nazaj dala, to ti Nemci smatrajo za zatiranje nemštva! V resnici pa je tako, da so si Nemci s pomočjo centralizma in birokratizma pridobili mnogo tal med slovanskim narodom, da so Slovanom posilili svoj jezik v šole in vrade, in ker sedanja vlada vsaj v majhni meri te krivice popravlja, se glasno upije o zatiranju nemštva! Dokler se Nemci gibljejo v tako čudnih predsodkih, da so le oni edini gospodarji Avstrije, in da Slovani nima jo pravice do ravnopravnosti, tako dolgo porazumljenje z njimi ni mogoče.

Mi se pa za upitje takih Nemcev ne smemo in ne moremo zmeniti. Če mi kdo siloma mojo sukajo vzame, potem pa ko jo nazaj zahtevam, grozno kriči, da se mu krivica godi,

šramota da ne veš kako priti do živega tem Poljanom!“ Satan daje moč svoji hčeri in ta razpaluje domače vojske kozaške in vojsko z Moskvo, Švedsko, Avstrijo, Brandenburgom. „Spaček, ki se izlegel v zarastlih gozdih brandenburskih, véje z izdajnim Nimom priliznih nad, ljubeznjivo se nasmeha, v sladki postavi hvali delo ter se brati z njega pričetniki. Ali ko z eno roko dogovor sklepa, z drugo skrito bodalo iz svojega pasa izdira, vdari v srce... ahl smrtno rano je zadel! Poljska vpada... Vendar Bog daj, da ne zgine, marveč se dvigne kakor novi funki iz pepela.

Kazdy rauek was budzi nowym rzeoczy stanem: Przesztalze ten byc waszym i ojcem i panem, Ktory tkniętę i teraz waszemi skargami, Wrpomniat, zescie mu milych przedków potomkami? Równo jak kosztuje, czy swiat nowy tworzyć. Czy tym kazad ustać z grobu, których chciatumorzyć. Skoro więc z nim się nowem przymierem zlaczycie, I na wkrzeszenie waszej slawy zaslużycie, Nie zagrzebie waszego rodu ta mogila: Troja na to upadla, aby Raym zrodzila. (Slechno jutro was budi z novim reči stanjem: Prenehali je ta biti vaš oče in gospodar, Kateri gaujen sedaj z vašimi tožbami, Se je spomnil, da ste mu milih predkov potomci? Onako je njemu, ali svet novi stvarit, Al' veleti vstat iz groba tem, ktere je h'tel umoriti. Urno tedaj se z novo vozjó zvezite, Ter na vzbujó vaše slavy se zaslužne skažite, Ne zagrebe vašega rodu ta mogila: Troja je za to padla, da bi Rim izrodila.)

(Dalje prih.)

ali se bom za njegovo upitje kaj zmenil? Kranjska je vendar čisto slovenska dežela in ima pravico zahtevati slovenske šole in vradnje, in vendar že vpijejo o zatiranju nemštva, ko se nam pravica samo še le obeta; kako bodo še le upili, ko bomo svojo pravo v resnici dosegli! Vsak pravičen človek naj razsodi, če je to upitje res opravičeno! Z bikom se ni mogoče bosti, z neumnim človekom pa ne prepirati. Ali mar ni smešno, če govoré o poslovenjevanju Kranjske dežele, ko je vendar tako že slovenska? Da se Slovanom njih prirojene, natorne pravice do svobodnega in naravnega razvitka v maternem jeziku nazaj dadó, v tem hočejo videti zatiranje nemštva. Poslanec Hausner je dobro omenil, da Nemci še ne vedó, kaj je zatiran narod, in tega naši Nemci ne bodo prej vedeli, dokler se jim ne bo dejanski pokazalo. Ko bi se na Nemškem vpeljalo česko vradovanje, in ko bi morali Dunajčani okoli tekati, da bi kakega Čeha dobili, ki bi jim česke vradne pisma pretolmačil, potem bi že vedeli, kaj je zatiran narod. Ti liberalni Nemci se pač ne spominjajo svetopisemskega izreka „kar nečeš, da ti drugi storé, tega tudi ti drugim ne stori“. Nemške občine so silno razžaljene, če jim kaka česka občina pošlje česk dopis, da pa one same hočejo drugim svoji jezik vsiljevati, to se jim zdi čisto naravno. Ko je Kranjski deželni zbor sklenil, da naj se tudi nemški otroci na Kranjskem učé slovenskega jezika, ki bi jim bil prav koristen, vpili so nemškutarji, da je to „sprachenzwang“, ali to pa ni „sprachzwang“, da so vse srednje šole pri nas nemške, in da so slovenski učenci prisiljeni, izobraževati se v tujem jeziku? Kje je tukaj logika, kje pravica? Prepričali smo se do sitega, da so naši nasprotniki za vsak pametni in pravični predlog gluhi, mi imamo stokrat več pravice, pritoževati se, da se nam krivica godi, nego nemško-avstrijski strelci v Monakovem, zato se moramo le smejeti, ako ta „Schützen-Kopp“ v Monakovem trdi, da je v Avstriji nemštvo v nevarnosti, da se mora boriti za svoj jezik in svojo kulturo.

Politični pregled.

V Ljubljani 27. julija.

Avstrijske decele.

Iz Ljubljane ima „Presse“ jako hudooben dopis, ki je poln laži in zavijač. Dopisun se sklicuje na članek, ki ga je „Narod“ nedavno priobčil, in kjer je bila izrečena prošnja, naj se „slovenska Matica“ podviza, da bo na svetlo spravila še potrebne šolske knjige. Kakor so nekaj nemškutarski pisarji en „Slovenčev“ članek po svoje zavili, da so mogli očitati nam revnost naše literature, tako lažnjivo se zdaj tudi ta „Narodov“ članek zavija. Ob istem času se je „Narod“ pridružil našim narodnim nasprotnikom v tem, da je po „Slovencu“ padel in ga hotel dolžiti, da ni naroden, ker je resnico govoril, da je nasprotnikom orožje v roke potisnil itd. Mi pa ne bomo tako delali, ampak priznavši, da je bil „Narodov“ članek le nam v korist pisan, čeravno nam je nekaj resnic povedal, — bomo rajši razkrili laži in zavijače „Pressinega“ dopisnika. On namreč piše, da se na pripravnici ne more slovenski podučevati, ker nimamo slovenskih šolskih knjig. To je pa laž, saj se na pripravnici v Koprju tudi slovenski podučuje; tamošnje šolske knjige bodo dobre menda tudi za ljubljansko pripravnico. Resnica je le, da letos v četrti razred še ne bo vpeljan slovenski poduk, ker so se sedajni četrtoletniki skoz 3 leta

nemški učili in bi jim težko prišlo, zdaj naenkrat spremeniti učni jezik. V prvih treh razredih pa za slovenski poduk ni nobenih ovir. Kar dopisnik o tem govori, je vse laž ali pa hudobija. Nadalje: „Narod“ je pisal, da se je dozdej natisnila že marsiktera slaba in malovredna knjiga v slovenskem jeziku, na šolske knjige pa niso mislili. Dopisnik pa lažljivo tako obrne, kakor bi bil „Narod“ rekel, da se je tiskala že marsikaka ničvredna šolska knjiga slovenska, in iz tega dopisnik sklepa, da je „Narod“ sam priznal, da so naše šolske knjige za nič. „Narod“ je pa mislil le na druge slovenske knjige, ki niso dosti vredne, in je po pravici omenil, da bi bilo boljše namesto takih knjig, ki niso v nikako hasen, izdati potrebne šolske knjige. Marsiktera „matična“ knjiga, pa ne šolska, zapadla je res ostri kritiki, in bolje bi bilo, ko bi se bile namesto takih natisnile šolske knjige.

Dopisnik toraj „Narodu“ podtika besede, ki jih nikoli rekel ni, in na to laž zida svoje obrekovanje našega slovstva. Dopisnik „Narodu“ tudi podtika besede, „da imamo še prav malo šolskih knjig“. Če se prav spominjamo, pa „Narod“ tega ni rekel, in tudi reči ni mogel, saj je znano, da imamo do malega vse šolske knjige za gimnazije, le nekaj malega še manjka, pa se bo še letos dopolnilo. „Narod“ je le rekel, da smo se za to zadevo (šolske knjige) do zdaj premalo brigali, zanašajoči se na politični preobrat, zdaj ko bi knjige potrebovali, jih pa nemamo vseh. Dopisnik pa stvar tako obrača, kakor bi mi sami priznali, da nemamo še šolskih knjig. Za dopisuna in za „Presso“ se sicer nihče ne briga, pa jeza nas grabi, ker nam to lažljivo človeče vendar lahko mnogo škoduje. Če bodo minister Konrad in razni sekcijski šefi v „Presse“ brali, da mi sami priznavamo, da nemamo knjig in da „še te niso bile tiska vredne“, kakor hudobni dopisun stvar lažljivo osvetljuje, potem bodo ti merodajni možje rekli: „Za slovenske šole se še ne mudi, počakajmo še nekaj let, da si napravijo učne knjige!“ Potrebno je, da se merodajnim krogom dokaže lažljivost „Pressina“, da ne bodo svojih sklepov opirali na take (!) informacije. Ob enem pa združimo tudi mi svojo prošnjo z „Narodovo“ do naše „matice“, naj že enkrat na dan spravi vse šolske knjige (prihodnji narodni deželni zbor je bogotovo te stroške povrnil), da nam ne bodo leto za letom isto pesem v ušesa trobili, da nemamo učnih knjig v slovenščini!

Naj še od Štajercev govorimo, ker ne moremo zamolčati, kako mikavno vojsko imajo zdaj tam slovenski narodnjaki z nemškutarji. Nova „Südsteirische Post“ nemškutarske časnike „Cillier Zeitung“ in „Marburger Zeitung“ tako opleta, da je veselje. Kake budalosti nemškutarji vkup spišejo, to je skor neverjetno. Tako je nekdo v „Cillier Zeitung“ dokazoval, da spodnji Štajerci niso Slovenci, ampak poslovenjeni Nemci! Ta učenjak (!) trdi, da je bila prej vsa Štajerska nemška, da je pa pozneje prišlo nekaj srbskih beguncev iz Bosne in ti so vso spodnjo Štajersko poslovanili! S takimi nasprotniki pač duševni boj ni težak, zato se „Süd. Post“ z njimi kar igra, kakor mačka z mišjo. Smešno je tudi to, da se Foregger že zdaj za svoj celjski mandat tresse, in da je „Cillierco“ kar božjast lomiti začela, ko je slišala nekaj zvoniti, da bo dr. Prus iz Konjic pri bodočih volitvah kandidiral. Volitve bodo še le čez štiri leta, Foreggerja pa že zdaj pod nogami peče! Mi želimo „Süd. Post“ mnogo uspeha, da bi tudi

spodnještajerskim nemškutarjem enkrat možgane uravnala, ker imajo presneto zmešane.

O pomanjkanji druge tvarine delajo časniki **nove zveze** med državami, tako zvezo med Nemčijo in Francijo, med Rusijo in Anglijo, med Avstrijo in Italijo. To so gole, smešne kombinacije, ki se jim neverjetnost precej na obrazu bere. Zavračanje takih izmišljotin bi spadalo bolj v kak humorističen list, nego v resen časnik.

V Kraljevem Gradcu na Českem so spet nekaj nemških „buršov“ v beg zapodili. To bo spet vpitja po nemških časnikih!

V vasi Neuern blizu Plzna pa se je plzenskim nemškutarjem nekaj čudnega pripetilo. V Neuern so namreč že nemški kmetje, Plzen je pa večinom česko mesto, in ravno te dni je obhajal plzenski „Hlahol“ veliko narodno slovesnost, h kateri so prišli slovanski gostje iz cele dežele. Plzenski nemškutarji pa so šli h nemškemu kmetom v Neuern in jih začeli nagovarjati, da naj Čehe nabijejo, kedar se bodo skozi vas peljali. Ob enem so se glasile razne prusijanske napitnice, tako da je nemškemu kmetom kar presedalo in so začeli nemškutarje iz mesta grdo gledati; tudi na Čehe se niso pustili kmetje po nobeni ceni naščuvati. Zdaj so jim začeli nemškutarji, judje in ta mestna sodrga očitati, da so kmetje izdajalci nemškega naroda. To je bilo pa kmetom že zadosti, segli so nemškutarjem v lasje in jih tako dolgo lasali, dokler jim niso hitrih nog v Plzen nazaj ušli. To je lepa historija od plzenskih nemškutarjev, ki so šli nemške kmete na Čehe ščuvat, pa so jih naposled sami po grbi dobili.

V českem deželnem zboru se imamo letos bati hudih bojev. Nemški listi že grozé, da je Herbst zdaj zato tako tih, ker misli toliko bolj ropotati v deželnem zboru. Nevihta pa menda ne bo tako velika, saj imajo ustavoverci večino in lahko tudi brez vpitja sklenejo, kar hočejo.

O naših **ustavovercih** prinaša tudi laški list „Cittadino di Brescia“ znamenit članek, ki ustavoverce in njih delovanje z živimi, resničnimi barvami riše. Čuditi se je človeku, da nekteri Lahi naše avstrijske razmere tako dobro poznajo.

V Bosni je avstrijska vlada izdala za gački okraj novo naredbo gledé tretjine, ki jo morajo kmetje dajati posestnikom zemljišč. Dajali bodo odslej grajščakom četrtno, t. j. četrti del svojih poljskih pridelkov. Samo vrta so četrtno prosti.

Vnanje države.

Na **Francozskem** je poslanec Raspail predlagal, da naj bi nihče ne smel biti poslanec, kdor je vdeležen pri velikih podjetjih ali velikih denarnih zavodih. Če se ta predlog sprejme, imel bo velike nasledke pri bodočih volitvah v francozsko zbornico, nemara bo vplival še na druge dežele. Volitve se bodo vršile koncem avgusta. Iz bojišča v Afriki se ne čuje nič posebnega.

Domače novice.

V **Ljubljani**, 28. julija.

(Za mašnike posvečeni) so bili včeraj v stolni cerkvi od mil. kneza in škofa ti-le gospodje bogoslovci tretjeletniki: Franc Dolinar z Dóbrave, Franc Lampe s Črnega Vrha, Janez Lavrenčič iz Planine pri Vipavi pa Janez Nagode z Vrhlike. Subdiakoniat in diakonat je razun teh štirih prejel tudi četrtoletnik gosp. Jožef Lesar iz fare Ribniške, ki bode pa za mašnika posvečen še le meseca septembra, ko bo 23 let star.

(**Matični odsek za izdavanje knjig**) je imel v torek 26. t. m. sejo, pri kateri se je obravnavalo zarad nekterih šolskih knjig. Ker se ima namreč pričetkom prihodnjega šolskega leta za nekatere predmete na učiteljski pripravnici vpeljati slovenski učni jezik, treba je preskrbeti potrebnih šolskih knjig; nekatere že imamo, nekterih pa še manjka, in sicer: a) geometrija za učiteljske pripravnice, b) nauk o geometričnih oblikah za ženska učiteljišča, in c) somatologija ali nauk o človeškem telesu in njegovih delih za učiteljske pripravnice. Predsedništvo deželnega šolskega sveta se je obrnilo do založnikov dotičnih nemških knjig, bi li ne hoteli preskrbeti tudi slovenskih prevodov, ali pa vsaj dovoliti, da se smejo knjige posloveniti? Knjigar Gerold je glede prvih dveh knjig odgovoril, da sam ne more založiti slovenskih prevodov, da pa prav rad založništvo slovenske izdaje brezplačno prepusti deželnemu šolskemu svetu, ter mu za 180 gld. preskrbi tudi dotične podobe. Gledé prevoda pa naj se šolski svet dogovori z g. pisateljem dr. Močnikom, ki si je pridržal pravico dovoljevati, da se sme knjiga predstaviti v druge jezike. Obrnili so se toraj do njega in on je brezplačno privolil, da se smete njegovi knjige posloveniti. Tudi je že sam opozoril, da naj se namesto dveh knjig izda ena sama, pri kateri naj se pa v opazki določi, kaj naj se pri ženskih pripravnicah izpusti. Tudi g. založnik „Somatologije“ je odgovoril, da založništva slovenskega prevoda ne prevzame, da ga pa brezplačno prepusti deželnemu šolskemu svetu in da preskrbi potrebne podobe za 228 gld. Ker deželni šolski svet nima posebnega zaloga, da bi zamogel sam prevzeti založništvo omenjenih knjig, obrnil se je g. deželni predsednik do slovenske matice, bi li ne hotla ona prevzeti izdaje teh šolskih knjig? Odsek za izdavanje knjig je 26. t. m. pretresal to vprašanje, ter enoglasno sklenil, nemudoma skrbeti, da se dotične knjige spravijo na dan. Kakor nalašč je odseku prišla ponudba g. profesorja Lavtarja, ki ima dotični rokopis za geometrijo že dovršen in ga bode Matica že v nekterih dneh izročil, da se zamore staviti in natisniti. G. Lavtar, ki je bil pri dotični seji osebno navzoč, je svoj rokopis osnoval prav po načrtu Močnikovem, ter ga je le v tistih rečeh nekoliko premenil, v katerih je to vsled lastne skušnje kot profesor tega predmeta in po zahtevah učnega načrta na preparandijah za potrebno spoznal. Ker bo knjiga vsled tega še bolj praktična in popolnoma, se g. pisatelj nadeja, da jo bode vlada tem raji potrdila in sprejela. Odsek je radostno sprejel ponudbo g. profesorja, ki je izdal tudi aritmetiko, ktera se rabi v Kopru in Gorici, ter je sklenil vladi naznaniti, da je Matica voljna, geometrično knjigo za preparandije dati na svitlo, vendar pa želi od slavne vlade prej še zvediti, ne bo li gledé potrditve kakih zaprek, ako bode knjiga v nekterih oddelkih nekoliko drugačna od Močnikove? Ob enem je bilo sklenjeno nemudoma skrbeti za potrebne podobe, da se bode zamoglo tiskanje pričeti vsaj že v enem mesecu, in da bodo učenci in učenke knjigo kmalo po pričetku šolskega leta v roke dobili. — Gledé somatologije opomni g. Praprotnik, da je že pred nekterimi leti g. dr. Samec spisal enako za manjše in srednje šole namenjeno knjižico, ki naj se primeri z nemško za ta predmet določeno knjigo. Sprejme se toraj nasvet, da naj se tudi sestava te nove knjižice prepusti dr. Samcu ter naj se ob enem pozvé, kako bi se najhitreje in najceneje preskrbele potrebne podobe. Ker boste te dve knjigi stale

precej denarjev, je odsek ob onem sklenil nasvetovati odboru, da naj se Macunov Štajer za letos še ne natisne, ker bodo Matični udje morebiti zažalovljni, ako se jim podeli „somatologija“, ki je v marsikterem oziru za vsacega človeka podučna in zanimiva. Nedavno je „Sl. Narod“ v nekem članku to reč obravnaval. Mi se z dotičnimi mislimi popolnoma strinjamo ter menimo, da je tudi Matični odsek za izdavanje knjig s tukaj omenjenimi sklepi pravo zadel, in da bodo Matični udje radostno odobraval njegovo ravnanje.

(Mestni odbor) je imel 25. t. m. sejo, v kateri se je sklenilo deželnemu odboru odgovoriti, da mesto ne prevzame zidanja nove kasarne za deželne brambovce, ker ima že z dosežanji stavbami dovolj opraviti in ni upati, da bi mesto z deželnim zastopom doseglo vgodno pogodbo. — Dalje so se odobrili stroški za ljudsko številenje, ki so znašali v Ljubljani 722 gl. 20 kr., ter se je na znanje vzela pritožba nekega posestnika na Št. Peterškem predmestju, kteremu so bili prepovedali v mestu prešiče rediti. Glede prošnje nekterih prebivalcev na Polanah, da naj se odpravi tamšnja bolnišnica za kozave ljudi, se je bil magistrat obrnil do deželnega odbora, ki je obljubil to bolnišnico odpraviti, kakor hitro bo mogel. Odsek je nasvetoval ta odgovor z željo na znanje vzeti, da deželni odbor skoraj odpravi omenjeno bolnišnico. Dr. Bleiweis je pa povdarjal, da so v tej bolnišnici navadni bolniki, da toraj ni nobene nevarnosti za okuženje, in da naj se deželnemu odboru ne dela sila, ker se take bolnišnice tudi drugod nahajajo v sredi mesta. Nasvetoval je toraj, da naj se odgovor deželnega odbora brez vsega pristavka vzame na znanje. Ker se je poročevalec s tem nasvetom strinjal, bil je enoglasno sprejet. Obravnava o prošnji vdove mestnega tesarja Marije Lavrin, da bi se ji še dalje dovolila miloščinja letnih 116 gl. 67 kr., in o 5letnih dokladah za mestne vradne sluge se je odložila za eno prihodnjih sej. Župan je potem odgovoril na interpelacijo Regalijavo, kaj se je zgodilo z merami in vagami bivšega cementnega vrada mestnega, rekši, da so jih en del prodali sedanjemu cesarskemu cementnemu vradu za 1005 gl., en del v vrednosti 707 gl. prepustili deželnemu muzeju, en del pa se bode prodal za stopljenje, kakor hitro bode rudna cena nekoliko poskočila. O neprilichnostih pri ogledovanju mrličev je odgovoril, da so se res godile nekatere sitnosti pa večidel povzročene od ljudi samih, ki včasih smrt naznanijo le nekoliko ur pred pogrebom. O najemanji pomožnih vradnikov in diurnistov pa je župan rekel, da se ravna po dosežanji navadi, od ktere nima vzroka odstopiti, dokler mestni zbor ne sklene drugačne inštrukcije, in da v prvi vrsti gleda na to, da se sprejemajo domači ljudje. Dalje so interpelirali: K e s b a c h e r o prosti kopeli pri koleziji, za ktero naj se vsaj do družega leta odloči prostor pod kolezijo, ne pa nad njo, in o mestnih gnojščih, ki naj se napravijo kolikor mogoče daleč proč od hiš. Dr. Zarnik je vprašal, kaj je s prošnjo, ki so jo že 28. decembra 1880 vložili nekteri gostilničarji s Starega trga ter prosili polajšav gledé voz in voznikov, ki tam ostajajo, in Regali je vprašal, kakšne ukaze in pravice imajo mestni služabniki, ki desinficirajo stranišča. Konec javne seje je bil ob 1/2 7. uri.

(Zbirka slov. mašnih pesni) včast slovenskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu je ravnokar na svitlo prišla. Sestavil in zložil za sopran, alt, tenor in bas P. Angelik Hribar O. S. Fr. Naročila sprejema Blaznikova

tiskarna. Cena je zbirki 1 gl. 50 kr., po pošti 5 kr. več.

(G. deželni predsednik Winkler) se je včeraj vrnil z Dunaja.

Razne reči.

— Deželnega poslanca bodo 10. avgusta volile kmečke občine toliminske namesto g. Gorjupa. Kdo bo kandidiral, se še ne vé, vendar pa pričakujemo, da si bodo izbrali vrlega narodnjaka za poslanca.

— Iz Bistrice na Notranjskem se piše v št. 77, da v Podgrajah razsajajo koze. Ker so Podgrajcem, Bistričani, oziroma c. kr. okr. glavarstvo v Postojni edino pot, ki vodi iz Podgraja v Bistrico in daljni svet popolnoma zaprli, da ne sme nikdor iz Podgraj tudi hrane in drugih neobhodnih potreb v Bistrici kupiti ali od onod v Podgraj dopeljati, zato se mi zdi potrebno povedati resnico Bistrici in sosednim vasem. V Podgrajah je okoli 400 ljudi. Od srede marca do sedaj jih je zbolelo 35 ljudi, a nekteri tako malo, da so se koze za silo poznale, čez 2 do 3 dni pa so hodili. Umrlo jih je 6, med temi so bile 3 ženske že prej bolehe, nadušljive in slabostne, možkega jednega so z vinom zalivali, da je moral umreti, ker zdravniki trdijo, da vino ni za kozave ljudi. Žalostno je, da ne smejo ljudje iz kranjskih vasi, ki so v duhovnji Podgrajski, v Podgraje k sv. maši, drugam je do 2 uri daleč. Žandarji in možje občine Zemonske stražijo in grozijo ljudem z zaporom in denarno kaznijo, kdor bo v Podgrajski cerkvi Boga molil. Cerkev je zunaj vasi na Hribu. Otroke krstiti, poročati ženine je duhovščini prepovedano iz onih vasi, ki so v Bistriškem okraju. Bogomolna devica je morala iti 7 ur daleč na odgovor, ker se je predrznila priti k sv. maši, a ne skoz Podgraje in zjutraj ob 3., ko je zrak hladen. Dobro je, čuvati se, a kar je preveč — ni zdravo. Prvo četrtletje n. pr. je 16 ljudi v duhovnji umrlo, drugo četrtletje, ko imamo kozice pa le 12. To je gola istina. Iz mrtvaške knjige se lahko vsak prepriča.

— Učiteljska služba na Vojskem z letno plačo 450 gl. je razpisana do 15. avgusta.

— Strašen požar je 25. t. m. popoldne v Cerkljah pri Kranji uničil 32

hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred. — V nedeljo ponoči pa so v Tomišlji pogorela poslopja Janeza Sveteta ali Lukca ter so rešili samo kozolc.

— Zabavnika „Deutscher Hauschatz“ prišel je na svitlo 15 snopič, ki obsega: Lady Elizabeth's Passion. Original-High-life-Novelle. — „Gölgeda padishanūn“. Reise Erinnerung aus dem Türkenreiche von Karl May. Der Merd-es-Scheitan (Fortsetzung) — Drei Glockenschläge oder: Das Geheimniss von Cozy Dell. Von H. E. Mülle. Frei dem amerikanischen Original nacherzählt von Emmy Giebel (Fortsetzung). — Berliner Chronik. Von Dr. X. — Mein Kind, zieh' hin in Gottes Namen! Gedicht. — Aus der deutschen Vorzeit. Von Dr. J. Jahnel. — Die Aepfel und ihre diätetische Verwendung. Von Dr. J. A. Schilling. — Algier's Colonisation. Von Dr. A. Berghaus. — Allerlei. — Podobe pa so: Die vergebliche Brautwerbung. Von F. D-fregger. — Arabischer Märchenerzähler in Algier. Gemalt von Boulanger. — Palmenwald auf einer Insel der Samoa-Gruppe. Nach einer photographischen Aufnahme. — „Mein Kind, zieh' hin in Gottes Namen!“ Gemalt v. W. Roegge. — Sie ist zufrieden! Gemalt von A. Heyn. — Im Ueberfluss. Gemalt von O. Rethel. — Im Mangel. Gemalt von O. Rethel.

Dober kup ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in če komu ura ni všeč, dam mu denar nazaj, toraj kupovalec ni v nobeni nevarnosti.

1 cilindur-ura iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.

1 anker-ura iz srebernega nikla z verižico, prej 10 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.

1 srebrna remontoir Washington-ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.

Zlate urice za gospe, prej 40 gl., zdaj 20 gl., z verižico za na vrat. (4)

Zlate remontoir-ure, prej 100 gl., zdaj 40 gl.

Na pet let dobri stojimo.

Ph. Fromm, urar.

(Uhrenfabrikant, Rothenturmstrasse, gegenüber der Wollzeile Wien.)

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gl.

Elegantno delo, ne zarjavlj, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša tvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz najboljšega britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

- 6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, fina in težka roba,
- 6 žlic iz britanskega srebra,
- 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
- 2 lepa svečnika,
- 3 jajčne posodice,
- 6 tac, lepo izdelane,
- 1 posoda za poper ali sladkor,
- 1 presejalnik za čaj,
- 6 tačic za nože in vilice

51 kosov.

Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra

C. Langer,

Wien, II. obere Donaustrasse 77.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Vožna za vsako hišo!

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.